

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Statistiska centralbyrån

Yttrande över Statistiska centralbyråns förslag till föreskrifter om statistik om yrkeshögskolans undervisande personal

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller Statistiska centralbyråns (SCB) förslag till föreskrifter om statistik om yrkeshögskolans undervisande personal. Kommuner, regioner och enskilda fysiska eller juridiska personer som bedriver yrkeshögskoleutbildning ska på begäran från SCB rapportera årliga uppgifter om den undervisande personalen på sina yrkeshögskoleutbildningar. Sådana uppgifter ska lämnas till SCB senast 6 veckor efter att SCB har begärt dem, om det inte föreligger särskilda skäl vilket kan medföra att SCB får besluta att uppgifterna får lämnas vid ett senare tillfälle. I bilaga till föreskrifterna framgår de variabler som ska rapporteras.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen anges att SCB blev ansvarig för officiell statistik för yrkeshögskolan år 2018. Det anges att utbildningsformen är växande och har mellan åren 2007 och 2019 gått från 33 700 till 63 400 studerande. Antalet studerande förväntas fortsätta öka under kommande år. Under 2020 fanns totalt 214 anordnare med pågående utbildningar, varav drygt hälften var privata anordnare.

Vidare anges att inom den svenska skolan är personalstatistik i allmänhet och tillgång på lärare i synnerhet viktiga frågor att kunna studera och följa upp. Personalstatistik saknas helt för yrkeshögskolan. Det finns därför inget underlag om yrkeshögskolan till den nationella och internationella rapporteringen av undervisande personal och inga möjligheter att göra statistiska analyser eller jämförelser med andra skolformer. Enligt förslagsställaren är det därför av intresse att få ökad kännedom om hur den undervisande personalens kompetens ser ut, hur anordnarna tolkar kompetenskravet och i allmänhet kunna beskriva personalstyrkans sammansättning. Det framgår att förslagsställaren har gjort en undersökning under 2019, på individbaserad nivå, och fick då bara ett fåtal svar.

Det anges att en ny insamling kommer att vara gruppbaserad, där förslagsställaren samlar in uppgift om antal lärare med olika typer av utbildning och erfarenhet per utbildningsomgång. Motivet till förändringen anges vara att en insamling på gruppnivå där enbart antal personer rapporteras blir enklare för uppgiftslämnarna att besvara, samt att hanteringen blir enklare för uppgiftslämnare när personnummer inte behöver samlas in.

Med föreskriftsförslaget förväntar sig förslagsställaren att uppnå ett tillräckligt gott inflöde för att kunna redovisa statistik för yrkeshögskolans undervisande personal. Det i sin tur kommer innebära möjligheter för utbildningsdepartementet, forskare, privatpersoner, media och utbildningsanordnare att göra jämförelser och analyser för yrkeshögskolan.

Regelrådet finner att beskrivningen av bakgrund och syfte med förslaget är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen redovisas följande alternativa lösningar.

Ett alternativ anges vara att inte genomföra undersökningen. Om någon reglering inte kommer till stånd bör undersökningen enligt förslagsställaren inte genomföras då utfallet av en frivillig undersökning förväntas ge en otillräcklig svarsandel. Det i sin tur innebär att någon officiell statistik om undervisande personal för den växande utbildningsformen yrkeshögskolan inte kommer att kunna redovisas. Utbildningsdepartementet har påtalat vikten av att en undersökning genomförs som ska kunna leda till att väsentlig statistik kan publiceras. Därför ses alternativet att inte genomföra undersökningen inte som ett alternativ.

Ett annat alternativ anges vara att använda administrativa data, men det finns inte någon sådan data tillgänglig som kan användas för att ta fram statistik om undervisande personal.

Ett tredje alternativ anges vara att genomföra en frivillig undersökning. Den frivilliga undersökning som förslagsställaren genomförde tidigare resulterade som omnämns ovan i ett mycket lågt inflöde. Förslagsställarens bedömning är därför att en ny frivillig undersökning inte kommer att ge tillräckligt många svar för att få användbara resultat.

Regelrådet finner att beskrivningen av alternativa lösningar, liksom effekter av om någon reglering inte kommer till stånd, är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att statistik på området är nationell och regleras därför inte av EU-rätten.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022, så att undersökningen för referensår 2022 kan genomföras under hösten 2023. Så fort regleringen träder i kraft kommer samtliga anordnare som berörs av uppgiftslämnarplikten att informeras om vad som ska samlas in, hur det ska samlas in och sista svarsdag. Det anges att för att anordnarna ska ges tid att ställa om sina ekonomiska system har hänsyn tagits till när den första insamlingen ska genomföras. I förslaget ska en första undersökning gå ut

under hösten 2023 vilket förslagsställaren bedömt vara en tillräcklig omställningstid för att anordnare ska hinna förbereda sig.

Vidare anges att i den första insamlingsomgången omfattas avslutade utbildningsomgångar som startat 2021 eller senare och endast avse personal som varit verksam under år 2022. I efterföljande årliga insamlingar kommer förslagsställaren fråga efter de omgångar som startat 2021 eller senare och som avslutats under referensåret. Det anges att det finns ett behov av speciella informationsinsatser också för att belysa att i fall där uppgifter inte finns tillgängliga, förväntas och godkänns inledningsvis uppskattade uppgifter som fördelats efter tillgänglig information. Att denna information anses betydande beror på uppfattningen om att uppgifter om medfinansiering är tidskrävande att värdera konkret samt att det finns anordnare som har problem att separera kostnader för olika verksamheter. Denna information kommer att inkluderas i informationen kring vad som ska samlas in.

Regelrådet noterar att förslagsställaren i bestämmandet av en första tidpunkt för tillämpning av föreskriften har tagit hänsyn till företagets behov av omställningstid.

Regelrådet finner att beskrivningen av om särskild hänsyn behöver tas till tidpunkt för ikraftträdande, liksom om det finns behov av speciella informationsinsatser, är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att antalet anordnare samt vilka specifika anordnare som bedriver yrkeshögskoleutbildningar förändras ständigt då utbildningarna beviljas av Myndigheten för yrkeshögskolan för en bestämd tidsperiod och sedan måste prövas igen. I september 2021 fanns totalt 208 anordnare med utbildningar som startade under år 2021, varav 123 var privata anordnare. Dessa anordnare hade totalt 1 165 utbildningsomgångar. Av dessa 1 165 omgångar avslutas 295 omgångar hos 119 anordnare under 2022. Den första insamlingsomgången, där förslagsställaren bara frågar efter personal verksam under år 2022 i de omgångar som startat 2021 och avslutats 2022, blir därför relativt begränsad. Det anges att antalet berörda omgångar kommer att öka i efterföljande årliga insamlingar. Ser man antal omgångar och anordnare totalt efter avslutsår, oavsett startår, ser man en ökande trend.¹

Enligt Regelrådet framgår det en beskrivning av berörda företag utifrån antal och bransch. Vad gäller storlek framgår det av tabellerna på remissens s. 5f att de flesta anordnare har 0-5 omgångar. Såvitt Regelrådet förstår bör det därför sannolikt handla om relativt små företag – men det går inte att utläsa vad det innebär beträffande exempelvis antal anställda och omsättning, vilket är en brist i redovisningen.

Regelrådet finner att beskrivningen av berörda företag utifrån antal och bransch är godtagbar.

Regelrådet finner att beskrivningen av berörda företag utifrån storlek är bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Förslagsställaren anger att efter kontakt med anordnare angående undersökningen som genomfördes 2019, framkom att det var ett vanligt problem att få fram personnummer till personalen i fråga. Flertalet anordnare menade dock att uppgifterna gick att ta fram med viss

¹ Se tabell, remissen s. 5f.

arbetsmöda. Vidare anges att blanketten har förenklats i och med att endast antaluppgifter kommer att samlas in, liksom att blanketten även i viss mån har kortats ner och förenklats jämfört med undersökningen som genomfördes 2019.

På längre sikt antas anordnare kunna sänka tidsåtgången för att lämna uppgifter genom att anpassa sig till undersökningen. Hur lång tid det i genomsnitt tar att ta fram personaluppgifter per omgång är ytterst svårt att uppskatta. För anordnare med många utbildningsomgångar blir således kostnaden större samtidigt som större anordnare troligen har större kapacitet att svara på undersökningen. Om man beräknar att varje omgång tar 40 minuter att rapportera, och en arbetstimme motsvarar 800 kronor blir den uppskattade kostnaden för en anordnare med 5 omgångar därför 2 680 kronor.

Det finns en tabell på s. 7 i remissen, som visar beräknad kostnad för anordnare efter tidsåtgång och antal omgångar. I tabellen finns tre alternativa tidsuppskattningar på 40, 60 och 120 minuter. Anordnarna har antagits ha 5, 10, 20 eller 50 utbildningsomgångar per anordnare. Kostnaden per anordnare beräknas därmed till mellan 2 680 och 80 000 kr.

Förslagsställaren beräknar sedan den totala kostnaden, beroende på om 1 000 eller 1 400 utbildningsomgångar avslutas per år. Den totala kostnaden beräknas bli mellan 528 000 och 2 240 000 kr beroende på antal utbildningsomgångar och tidsåtgång.

Slutligen anges att SCB planerar att ta med en fråga i undersökningen om tid för att besvara undersökningen för att kunna följa upp uppgiftslämnarbördan.

Regelrådet vill framföra följande i denna del. Enligt Regelrådet är det positivt att förslagsställaren har försökt att förenkla uppgiftslämnandet, liksom att förslagsställaren avser att följa upp uppgiftslämnarbördan. Regelrådet har också förståelse för att det är svårt att göra en uppskattning av vissa uppgifter. Vid en samlad bedömning av den information som finns i denna del kan därför Regelrådet godta beskrivningen.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets påverkan på företagens administrativa kostnader är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen anges att föreskrifterna kan leda till att anordnare vill anpassa sina egna ekonomiska system för att enklare kunna lämna uppgifter till SCB och därmed förbereda sig för kommande insamlingar, vilket i sin tur kan medföra en extra kostnad. Kostnaden förväntas variera mellan olika anordnare då det både finns anordnare som klarar av att lämna uppgifter i dagsläget och de som inte har utarbetade ekonomiska system.

Regelrådet finner att beskrivningen av andra kostnader, liksom verksamhetspåverkan, är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställarens bedömning är att konkurrensförhållandena mellan företagen inte kommer att påverkas av föreskriften.

Enligt Regelrådet är förslagsställarens beskrivning i denna del något kortfattad. Regelrådet har dock inte funnit några skäl till att ifrågasätta förslagsställarens bedömning.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen anges att föreskriften inte bedöms påverka företagen på några andra sätt.

Reglerådet har inte funnit några skäl till att ifrågasätta förslagsställarens bedömning och finner att beskrivningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Reglerådet har inte kunnat återfinna en beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning. Som framgår ovan saknas det även en beskrivning av berörda företag utifrån storlek. Det är därmed inte utrett om det finns sådana företag att ta hänsyn till, vilket är en brist i redovisningen.

Reglerådet finner att beskrivningen av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning är bristfällig.

Sammantagen bedömning

Som framgår ovan har berörda företag utifrån storlek och om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning bedömts som bristfälligt beskrivna. Reglerådet vill betona att det är viktigt att utreda berörda företag utifrån samtliga aspekter, liksom om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning. Med anledning av förslagets syfte i detta ärende, påverkar dock de nämnda bristerna inte den sammantagna bedömningen.

Reglerådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Reglerådet behandlade ärendet vid sammanträde den 23 mars 2022.

I beslutet deltog Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Katarina Garinder Eklöv.



Claes Norberg
Ordförande



Katarina Garinder Eklöv
Föredragande